

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezések 's előléptetések; nemesítés; budapesti napló: nádorunk ó fons. leirata a magyar játékszin ügyében; pesti játékszin előadások, a Leopold napi sokadalom sikere, Szigligeti megtiszteltetése; Pest város határozata a faár csökkentése iránt; az ó-budai vízkárosultak hálája; sopronyi kisdudovó intézet; összenőtt ikrek; adakozások a vízkárvalottak számára; Almásy Lajos †; változások a cs. kir. hadseregben; m. n. akad.; 's a t.) Amerika (a demokrácia győz az egyesült státusokban; kedvező kormányzó választások Van Burenre; 's a t.) Portugália (az urnapi lázangók nem vétkeseknek nyilvánítottak; 's a t.) Spanyolország (Narvaez 40 ezer harcász parancsnoka; a carlosiak rokonai kiűzetnek Madridból; 's a t.) Anglia (India mostani helyzete; Napoleon hg londoni viszonyai; Sussex hg beszéde; 's a t.) Elegyhír. Gabonaár. Dunavizállás.

Magyarország és Erdély.

Ó es. 's ap. kir. fősége Podmaniczky Lajos bárót cs. kamarásá; f. hó 6ki határozatában Bethlen Gergely gr. erd. kir. kormányzékai számfőltti fogalmazót az erd. kir. udv. kancelláriához számfőltti fogalmazóvá; Serényi László gr. m. kir. helytartósági fogalmazó gyakornokot ugyanott tiszteletbeli fogalmazóvá, 's Ferenczy József dogm. theologia tanítóját egri kanonokká nevezni méltóztatott. (W. Z. H-k.)

Ugyanó es. 's ap. kir. fősége f. é. aug. 15ki határozatában Czirer Ant. Baranya megyei főorvost magyar nemességre emelni méltóztatott. (W. Z.)

A magyar kir. udv. kamra a keblebeli erdő-fölügyelőségnek Hüber Jakab első járulnokot mérnöké, 's Argauer Ferdinand fizetéstelen erdőszgyakornokot és Mocsár János beszercebényai erdőhivatali irnokot fizetéses gyakornokokká; Bohár Ignác bécsi cs. kir. közönséges udv. kamrai fizetéstelen gyakornokot hegyesi ispánná; 's Steusing Ferencz tarnovi vámrakhelyi 's kerületi pénztártisztet muszinkai kereskedési vám- 's 30adhivatali ellenőrré alkalmazá. Kömley Egyed pamai 30ados f. é. oct. 14kén, 's Schumák József m. kir. udv. kamrai kiadóhivatali irnok f. e. nov. 7kén meghalóztak. (O. Z. H-k.)

Budapesti napló. Pest megye jelen november vásári közgyűlését f. hó 13kán kezdé meg. Ez alkalomkor Nádor ó es. kir. főhűségének a t. megyéhez intézett leirása olvastaték, mellyben felszólítja a ns megyét, hogy a főnálló magyar színház állapotjáról 's költségeiről tudósítást terjesztne föl ő fonségéhez az iránti tervvel együtt: mennyi kívántatnék annak állandó megalapítására 's fonsantására? Minek következtében a t. megye Földváry Gábor tborót bizá meg az ő fons. által kívánt tárgy elkészítése iránt. — Nemzeti színpadunkon f. hó 14én „Büvös vadász“ dalmü adatek, melly alkalomkor Felbér Mária hosszas betegsége után Agatha szerepében lépett föl; 15kén „Haramiák“ szomoruj. 5 felv., Schiller után Baresai László által fordítva; Moor Ferencz szerepében Egressy Gábor, mint ujonnan szerződött tag lépett föl; e nyereségnek méltán örvendhet a művelt játékszin közönség, az igazgatóság pedig illő méltányra érdemes, hogy Budapest e' kedvenczét ismét megszerzé; 16kán Kovácsné jutalmára bérszűnettel először: „Enzersdorfi postalegény“, bohózat 3 szakaszban énekekkel 's táncszal; írta Told, fordítá Balog, muzsikáját szerzé Riotti. A' játékot megelőzé „Bájtaltól“ a' bevezetés, mellyben Schodelné a' jutalmaztatandó iránti sziveskedésből Adina szerepét éneklé a' személyzet és kar kíséretével. Stöckel ur, a' es. kir. bécsi udv. színháztól és Wirdisch k. a. 1) orosz nemzeti táncszal, 2) egy galoppal kívántak szinte a' jutalmaztatandó iránti sziveskedésből kedveskedni. A' 2dik szakaszban az egész karszemélyzettel adandó táncokat rendezte és betanította Kolosanszky ur, a' pesti német színház balétmestere. — Szigligeti fiatal drámairól 's pesti színészt kolozsvári tisztelői egy ezüst iróttal tisztelek meg, mellyen e' szók olvashatók: „Emlék Szigligetinek. Kolozsvári tisztelőitől, 1838.“ Fialat hazánkiat buzgó munkálatra serkentheti e' szép méltánylat. — Leopold-napi sokadalmunknak vége 's már most határozottan mondhatni, mikép az csakugyan nem felelt meg minden tekintetben a' közvárokazásnak, sőt több részben meglehetősen mögötte maradt. Árbán a' mult Ján. fővételi vásárhoz képest csak az ökör- 's tehén- 's kecskebőr emelkedék, továbbá: méz, viasz, fagygyu, pálinka, ó-bor, új gubacs, jó közöns. gyapju, téli kétnyiretű közepszerű 's közönséges és egynyiretű nyári finom gyapju, apatini gerebenzett kender, köménymag, szarvas-szarv; esőkentek ellenben: debrői minden fajú, debreczeni 's pécsi első fajú dohány; egynyiretű egész finom gyapju, ugyanolyan nemesített 's jó közepszerű, 's bőrről levágot gyapju, háj, nem gerebenzett apatini kender, hosszú lószőr, vetett ropczelaj, nagybányai ólomsalak, ó-gubacs 's új borok; valamint e' szerint a' természetnyekre nézve nem kedvezett a' vásár, ugy a' gyalogvásárra is csak panaszokat hallhatni a' kereskedőségtil; mert noha számos vidéki jelent meg e' vásárra, a' vevés mégis igen lelán 's csak nyomott árokon ment, a' közönséges posztót kivéve 's esőtörtökön (nov. 15kén) már általánosan pusztult a' vásár, mit a' rendkívül jó idő mellett valóban csudálhatni. Gyapju összeleg mintegy 15 ezer mázsa keltel. A' göbölly ára is nagyon csökkent, ugy hogy keservesen panaszkodtak a' sőreárusok veszteségök miatt. Lásd Értesítőnk.

(Fa-szállítás. Hála.) Közhirült tétetik Pest városa tanácsa által, hogy mind azoknak, kik még f. évben ölfát eladás végett Pestre szállítandnak, e' város részéről annak fölállítására a' városkapitány által alkalmas hely ingyen fog kijellettetni, kinél az illető ölfá-tulajdonosoknak aziránt magokat jelentniök kell, azonkül pedig sem a' hajóktul, mellyeken az ölfát hozzák, sem magától a' még ez évben ide szállítandó ölfátul a' különben szokott díj fizetése kívántatni nem fog. Költ Pesten az 1838dik évi nov. 14kén tartott tanácsülésből. — A' Duna-árvize által megkárosult szegény ó-budai lakosok legnagyobb hálájokat 's köszönetjüket nyilatkoztatják, t. ns Pest vármegye jegyzőhivatalának azon kegyességért, melly szerint nekik az ő fősége által kegyelmesen hitelezett 50,200 pengő for. szóló 450 darab kötelező-levelektől jární kellő betáblázási díjt elengedni sziveskedék mind a' két alispán ur közbenjárása mellett.

Magyar tudós társaság. IXdik nagy gyűlése, aug. 30tól — sept. 8ig, kilencz ülésben végezte el szokott esztendei foglalatosságait. Azokon kívül, mik a' közülés alkalmával közzé tétettek, a' következők szolgálhatnak a' figyelmes közönségnek tudomásul: I. A' nagy szótár szerkesztés-módja megállapítván a' munka dolgozása az 1837ki akadémiai évből megkezdetik. II. A' grammatikai tárgyat, névszerint 1) az összetett betűk egyszerűsítését illetőleg, a' nagygyűlés, számos tagjai, nem tagjai által előterjesztett véleményei 's a' kisgyűlés javaslatának bővebb megfontolása —, de egyszersmind a' literatura állapotja 's illy nagy- 's általható újításnak gyakorlati tekintetben minden oldalról meghányása után: a' nyelvtudományi osztály ebből indítványától elállott. 2. Ugyanczen osztályra a' magyar szókötés főbb szabályai kidolgozása bízott. III. „Tudománytár“ című encyclopaediai folyóiratának, mellyből eddig évenként négy kötet jelent meg, az akadémia tágasabb mezőt kívánván nyitni, egyszersmind pedig gyakrabbi megjelenése által az eszmék esereje gyorsabbítására hatni; határozatot, hogy az jövő, 1839ki év elejétől kezdve, egyre másra hat medián ivnyi füzetekben, h'ónaponként jelenjék meg: megtartván eddigi tisztán tudományos irányja, 's minden füzet, mint eddig, ugy ezentul is két, t. i. értekező 's literaturai osztályra szakadván: amaz folyóvást Luczenbacher János, ez Balogh Pál rendes tagok szerkesztetése, 's a' társaság fő fölügyelése alatt. A' költségeknek, illy terjeszkedés miatt tetemes növekedése mellett is, ára a' 12 havi füzetből álló egész évi folyamatra, rajzokkal együtt, csak 5 fr. ep. leszen velin pap., legfinomabb velinen pedig 7 fr. 30 kr. ep. Postán 48 krral drágább. IV. A' drámai jutalomra nézve, hogy az annál sikeresebb ösztönt gyakoroljon a' munkás elmékre, az igazgatóság helybenhagyásával olly határozat költ, mászerint az, a' többiek között legjobb munkának ezentul mindenkor kijárand: kivéven ha köztök egy sem találtatnék, melly bármí tekintetből is figyelmet érdemelne. V. Az 1839ki drámai jutalomra érkezendő szomorujátékok vizsgálata, szavazatok többsége által Fáy András 's Schedius Lajos tisztt., Bajza József, Czuczor Gergely 's Vörösmarty Mihál rendes tagokra bízott. VI. Ujra meghagyatott folyamatában az 1833. óta a' magyar repertorium nevelésére megbízott játéksziní választmány; 's e' célra a' jövő akadémiai évre 400 fr. ep. adatott rendelkezése alá. Tizenkét tagja e' választmánynak e' következők: Fáy András t. t., Schedel Ferencz titoknok; Bajza József, gr. Dessewffy Aurél, Döbrentel Gábor, b. Eötvös József, Jakab István, Mátray Gábor, Szalay László, Tóth Lőrincz, Vajda Péter 's Vörösmarty Mihály r. 's lev. tagok. VII. A' társaság nyelvrégiségei gyűjteményét a' lefolyt akadémiai évből nevelni sziveskedtek: a' esornai főtiszt. convent, ns Soprony városa tanácsa, Erdélyi János, károlyfejevári káptalani requisitor, 's Jászay Pál t. t. miert nekik az egész közönség előtt a' társaság köszönete fejeztetik ki. VIII. A' tagajánlási jegyzékek fölolvastatása után a' választásokhoz fogván a' társaság, következő tudós hazánkiak nyertek szótöbbséget, 's azóta a' társaság céljaira buzgó együtt-munkálkodásra ajánlkozott is: 1. Levelező tagok, szám szerint nyolcz: Dr Flór Ferencz, Pest városa tisztt. r. orvosa 's orv. kar tagja; Alsóviszti Fogarassy János h. ügy.; Herepei Károly, nagyenyedi ref. collegiumbeli theol. prof.; Kossovics Károly, h. ügyvéd 's táblabíró Nyitra-Ivánkán; Pulszky Ferencz Eperjesen; Szczeny Imre, praemonstr. szerzetes kanonok 's prof. Szombathelyen; Tarczay Lajos, a' pápai ref. colleg. physica prof., 's D. Viola József, a' moldvai uralk. fejtelelem r. orvosa 's több rendek vitéze Jászvásáron. — 2. Rendes tag szinte nyolcz, u. m. Nagy János, tanulmányok igazgatója a' szombathelyi papnev. házbán 's lev. tag, a' nyelvtudományi osztályba, vidékinek; a' történetirás osztályba helybeli r. taggá: Jerney János h. ügy. táblabíró 's lev. tag; vidékivé Kossovics Károly ügyv. 's t. t.; a' matematikaiba, helyben, a' nagygyűlés ajánlatára az igazgatóság által kinevezettét Vásárhelyi Pál, a' főépítő kormánynál hajózási igazg. mérnök 's t. t.; 's az ez osztályhoz kapcsolt hadtudományi rendes tagságra, a' társaság ajánlatára, az e' helyet alapította gróf Festetics László ur hozzájárultával az igazgatóság Tanárky Sándor nyug. kir. őrnagyot 's t. tagot nevezte ki; a' törvénytudományi osztályban helybeli r. tag, Szalay László ügyv., t. tag 's segédjegyző lett, 's vidéki, a' nagygyűlés ajánlatára az igazgatóság által nevezve, Zsoldos Ignác ügyv., Veszprém megyei főjegyző 's t. tag; végre a' természettudományi osztályba helyben D. Frivaldszky Imre muzemi alór 's lev. tag. — 3. Tiszteleti tag három: Guzmics Izidor bakonybéli apát 's r. t., gr. Széchenyi István m. akad. másod elnök 's igazg. tag, 's gróf Teleki József, tit. tanácsos, koronaőr, m. akad. elnök 's igazg. tag. IX. A' társaság könyvtára a' nagygyűlés folyamata alatt következő ajándékokkal szaporodott: 1. Czech János r. tagtól, több vegyes, többnyire régi és ritka darabokon kívül, a) Tristram Shandy, Basil, 1792. 2 vol. b) M. Palingenii Stellati Zodiacus vitae, Verteutsch durch J. Spreng. Frankf. 1563. c) Icones virorum illustrium. Argentor. 1587. d) Magazin für Geschichte, Statistik u. Staatsrecht d. oesterr. Monarchie. 2r Bd Göttingen. 1808. e) Brunner, d. Leben eine Pilgrimschaft zum Grabe. Buda, 1834. f) A' haza szeretete, írta Vedres Istv. Szeged, 1809. 2. Nagy Pál hajdani kir. prof.: Historia univ. gentium. Buda, 1824—5. 3 köt. 3. Polczert: Nuovo metodo di stenografia di C. Narducci. Lodi. 1838. fol. 4. Schmidt és Weber pezsonyi könyvnyomatatók, Szlemenics Pál által, legújabb nyomtatványait, szám sz. kilenczet. 5. Vörösmarty Mih. r. t. Marót bán. Buda, 1838. 6. Mátray Gábor t. t. Budapesti hangászegyesület szabályai. Buda, 1836. 7. Miszkolczy István Szeged vár. jegyző: A' szegedi hangászat-iskolának alapszabályai. Szeged. X. A' kéziratártáért nevelték: 1. Lugossy József: 1. I. Rákóczy György fejtelemmek Gyula-Fejérvárt 1642. jul. 10. a' borosjencei ötvösöknek adott kiváltságlevelét (hártján). 2. Szczeny Ferencz theol. prof. egy 1499. sz. Hona napján költ szerződést, mellyel Vitézfű László egy szö- lejéjt adja hasznóberbe (hártján). XI. A' társaság szűnnapjai sept. 11. kezdődvén, munkálkodását nov. 12. tartandó első kisgyűlésben fogja ismét folytatni.

Az igazgatóság sept. 5 és 8. tartotta üléseit. Ezekben: I. Olvas- tatott a' fons. Főhg-Nádor-Pártfogó k. levele a' két elnöknek 1837ra történt királyi megerősítéséről. II. Az elnökség a' pénztárnak esztendő közben ismételve történt megvizsgáltatásáról tudósítá a' gyűlést, mászerint pénz és irományok (alapítványok, kötelezvények, számolókönyvek stb.) teljes rend-

ben találtak. III. A' pénztári hivatal 1837ki számadásai kettős szoros vizsgálat alá vettvén, tökéletes rendben találtak (a' summák az igazgatóság külön jelentésében láthatók). IV. A' pénztári hivatal tudósítása szerint, aug. 31kén a' pénztár állapotja ez volt: a) a' főpénztár bevétele januar. 1től, a' múlt évi maradványt is ide tudván, 19,269 fr. 31²/₂₀ kr.; kiadás: 14,267 fr. 35 kr. (ezek közta' tökécsített ajánlat-'s kamathatodok is); így a' jelen állapot: 5001 fr. 56⁷/₂₀ kr. b) kamattartozék 4004 fr. c) a' mellék- (vagyis nyomatási) pénztár bevétele, hasonlólag jan. 1től, 5,762 fr. 20³/₂₀ kr., kiadás 5,503 fr. 34 kr. 's így j. állapotja: 258 fr. 46³/₂₀ kr. convp. V. Följelenítették a' társaság pénzalapjának f. évi öregbedéseit, u. m. a) Perlaky Dávid, mosony-győri ev. esperest-stáblabíró által, kerületében gyűjtött 101 vfr. b) Acsády Sándor ügyvéd „Magányos m. törvény” című munkájából 50 péld.; ára 2 fr. ep. c) Nagy Pál hajd. kir. prof. „Historia univ. gentium” című 3 kötetnyi munkájából 20 példány; ára 3 fr. 12 kr. ep. VI. Három fizetett rend. tagját vesztvén a' társaság ez évben, az igazgatóság határozatához képest, a' sor szerint rájuk következők léptek évdiájukba; t. i. a' törvénytud. osztályban Perger János után helyben Sztrókay Antal (500), a' nyelvtudományban Kölessey Ferencz után Horvát Endre (300 fr.) 's Nyíry István helyébe Horváth Cyrill (300 fr.): ezek a' vidéken. VII. A' nagygyűlés által nyomatás végett fötörjesztett kéziratoknak tiszteletdíj határozatott: 1. Hradnay Ferencznek: Számolási segéd című munkájáért, ivétől két arany. 2. Kis Károly l. tagnak: Hadtudomány eleje, németb., ivéért két ar. 3. Egyed Antal l. tagnak: Tibullus elegiáiért, ivenkint két ar. 4. Tanárky Sándor l. tagnak: Strategia elvei Károly főh. után, szinte két ar. ivétől. VIII. G. H. I. lészázy István kir. asztalnok és b. Szepesy Ignác pécsi püspök halálak által két tagját vesztvén el az igazgatóság, titkos szavazás útján, közakarattal gróf Csáky Károly szepesi főispán, és gróf Nádasdy Ferencz b. tit. tan. és váci püspök választottak el. IX. Végre elnök 's másodelnök, a' rendszabások értelmezés képest, lemondván hivatalaikról, 1839re közértelemmel ujra elválasztották 's a' kir. megerősítés kieszközlésére ő fonsége a' Főh. Nádor-Pártfogó megkérte. Az elnök rendeléséből, Pesten nov. 6. 1838. D. S. C. H. E. D. E. l. Ferencz, titoknok.

(Sopronyi kisdedovó intézet. Összenőtt ikrek. Adakozások a' vízkárvalloítottak számára.) Azon több idő- 's czélszerű javítás és szépítés közt, mellyben Soprony város néhány év óta, leginkább Vághy Ferencz polgármester 's most biro munkás buzgalma által, mellyel az minden jót 's hasznost mindenkor előmozdítani törekvék, rövid idő óta kisdedovó intézet is tündöklik. October 16dikán nagyszámu gyülekezet előtt nyiták meg e' hasznos intézetet. Mint igen szép példája a' valódi polgári érzelmeknek emlitendő, hogy az emlitett intézet megnyitását követett napon a' városi tisztújítás után Töpler Károly tr. indítványára a' 10 ujonnan választott tanács tag 200 pgő forintot ajándékozott az intézeti pénztár gyarapítására. — Gattendorfban, Eszterházy gr. egyik Mosony megyei falujában f. é. oct. 25kén egy szegény ember neje, ki már több ép gyermeket szült férjének, 7 hónapra különös módon összenőtt ikreket szült, 's folyvást legjobb egészségnek örvend. — Az árviz által károsultak fölségelésére küldöttek: a' váci egyházi megye 742 fr. 16³/₂₀ kr., Hoffmann Stuttgartból 5 fr., a' magyarországi főhad. kormányzék 310 fr. 4¹/₂ kr.; mind pengőben. — Lapjaink 90dik számában az árvizi adakozások közt emlitett Gegő Elek sz. Ferencz-rendi szerzetes „Az egyenes lelkű hivatalviselő karaktervonásai” című munkájának 40 példányát Zsoldos Ignác Veszprém megyei főjegyző volt szives eladás végett átvenni 's annak egész árát (16 p. for.) előleg elküldeni.

Lőcsén, nov. 8kán: Almássy Lajos, kir. tanácsos, arany sarkantyús vitéz, 's ezen megye egykori alispánja, több hétig tartott 's mindinkább súlyosodó mellbeli betegség után, ma reggel Lőcsén meghalálozott életének 76dik évében: 54 esztendő teltt Szepesmegye különféle hivatalaiban, nevezetesen 12 évig volt másod, és 13 évig első alispán. — Néhány hét előtt egy toriszka paraszt különös módon veszté el életét. Egy erdősz. t. i. felröppenő fűrre lővén, csupán két sréttel sértette meg őt, de oly szerencsétlenül, hogy az egyik szivét, a' másik gyomrát járta keresztül, úgy hogy az ember mindjárt ott helyben meghalt.

(A' montenegroiak visszavonulnak. A' vladika rokona meggyilkolva.) Oct. 19ki hírek szerint Hassan bey komoly rendszabályi, mellyek következében részint török részint kölesön kapott ausztriai katonákkal mindenütt megraká a' határvonal utakat, mint látszik, arra bírák a' montenegroiakat, hogy ezuttal új hódítási terveikről mondjanak le. Leginkább az ausztriai egyenruhának török földön megpillantása határzá őket jőzanabb szándéokra. A' határszélek majd minden pontjáról visszavonulának már, 's fegyveres csapatik nagyobb részit ismét fölsozlatak. Más részről azonban ezalatt egy ismét ausztriai szőkevény 60 emberrel Montenegrobul az ausztriai Albániába rontott, honnan mindazáltal a' fölállított őresapatok élénk tusa után csakhamar visszaverék őt. Hercegovinában 's Boszniában még most sem szüntek meg egészen az izgatások a' rájak közt, 's mint látszik nem épen minden siker nélkül. Az izgatók jobbadán szerzetesek. Ha a' török hatóságok folyvást oly igen csekély figyelemmel fognak viseltetni ez armánykodások iránt, mikép eddig cselekvének, úgy a' nevezett tartományok esündét komoly zavarok fenyegetik. — A' vladika egyik unokaöcsését nemrég meggyilkolá két férfi, kik egy a' vladika által Montenegrobul számüzött csaladnak tagjai. Híre kezd szállongni, mikép ez csak első áldozatja egy összeesküvésnek, melly a' vladika egész családját kirtani szándékozik. Gyantják, hogy a' Radonich család, mellyben hajdan örökös volt a' montenegroi világi helytartóság, 's most számüzve van hazájából, egyik fölkomposza ez összeesküvésnek. —

Változások a' cs. kir. hadseregben: Pidoll Mihály, altábornagy 's osztálynok, várparancsnok lett Budán; Ungerhoffer Miksa vezérőrnagy, katonai parancsnok Zimonyban; előléptettek vezérőrnagyokbul altábornagyokká: Hartmann Antal 's Böhm József b.; ezredesekbul vezérőrnagyokká: Fürstenberg Fridrik tartománygróf, szardíniai király 5 sz. huszárez; Malkovszky Ignác, császár vadászez; 's Martini Antal altábornoki szállásmester-kartól; alezredesbul ezredessé: Thodorovich Kozma, a' licceni 1 sz. gyal. határezez; őrnagyokbul alezredesekké: Nordegg Károly b., császár 1 sz. gy. ezr.; 's Kuntz János, az első 10 sz. bászági gy. határezez., mindkettő az ezredben; Antonovich Sándor, a' 2dik 11 sz. bászági gy. határezez., a' licceni 1 sz. gy. határezezredhez; Eckhardt Károly b., Nostitz gr. 7 sz. könnyülovasezr., Ho-

henzollern hg 2 sz. könnyülovasezr.; Herbert Leopold, a' katonai szekereszkartól a' karparancsnoksághoz; 's Cointrelle József bécsi helyőrnagy helyalezredessé; kapitányokbul őrnagyokká: Sachse Ferencz, a' császár 1 sz. gy. ezr., Langenau b. 49 sz. gy. ezr.; Becker Eduard, Langenau 49 sz. gy. ezr., császár 1 sz. gy. ezr.; Hablicsek Béla, Hohenlohe hg 17 sz. gy. ezr., 's Reale Fridrik, Nostitz gr. 7 sz. könnyülovasezr., mindkettő az ezr.; Rohn János, a' mérnöktesttől, ugyanott; Grunner Antal, a' szekereszktesttől, ugyanott; 's Dirkes Ferencz a' mérnöktesttől, Rainer főh. fia mellett, Geppert 43 sz. gy. ezr., hivatala megtartásával; Hellin Károly, lemergi helyőrnagy, ugyanazzá lett Bécsben; Martinitz Balint nyugalmazott ezimzetes őrnagy pedig helyőrnagy Lembergben. Nyugalmaztattak: Stwrinik August b., vezérőrnagy 's budai várparancsnok, altábornoki ranggal 's vezérőrnagyi fizetéssel nyugdíj; Schmitt Fulöp, Geppert 43 sz. gy. ezr. ezredes, őrnagyi ranggal; alezredesek közül: Schmidt Antal, a' szekereszktesttől, a' karparancsnokság mellett, ezredesi ranggal 's nyugdíjjal; Seitz József, helyalezredes Bécsben, ezredesi ranggal; Conde Martial, császár 1 sz. gy. ezr., alezredesi ranggal 's nyugdíjjal; Nieberg Fridrik, Hohenlohe hg 17 sz. gy. ezr.; kapitányokbul: Bundsmann Antal, Wallmoden gr. 6 sz. vasasezr.; König Károly, Minutillo b. 3 sz. vasasezr.; 's Fellner Ignác b., Károly főh. 3 sz. dzsídasezr., őrnagyi ranggal. Kresz Kristóf b., nyugalmazott kapitány, őrnagyi rangot kapott. Kürendeket 's azok viselhetésire engedelmet nyertek: Radetzky József gr., tábornagy 's parancsnokló tabornok a' lombard-velencei királyságban, a' kir. szardíniai sz. Annunciade-rendet; Vetter Venczel gr., haditábornok 's dalmátországi polgári 's katonai kormányzó, a' kir. szász polg. érdemrend nagykeresztjét; altábornagyok közül: Mensdorff-Pouilly Manó gr., parancsnokló tábornok Csehországban, az orosz czári sz. Newsky-Sándor rendet; Gorczkowszky Károly, a' lengyel kir. fehér sasrendet; 's Clam-Martinitz Károly gr., tábornoksegéd ő fölségénél, a' szardíniai kir. sz. Möricz- és Lázárrendet; vezérőrnagyokbul: Liechtenstein Károly hg, az orosz czári másod osztályu sz. Ladomér-rendet; Schlick Ferencz gr., 's Dankelmann János Vilmos b., a' lengyel kir. első osztályu sz. Szaniszló rendet; Kentzinger Károly b. (a' hadseregénél), a' Lucca hrségi első osztályu katonai sz. György rendet; ezredesekbul: Moll János b., ő föls. szárnysegéde, a' szardíniai kir. sz. Möricz- és Lázárrend középkeresztjét; Liechtenstein Ferencz hg, Isó Miklós orosz czár 9 sz. huszárez., 's Csorich Antal, Wellington hg 42 sz. gy. ezr., az orosz czári 3adosztályu sz. Ladomér-rendet; alezredesekbul: regézi Breitenheim Alfons hg, Isó Miklós orosz czár 9 sz. huszárez., az orosz czári másodosztályu sz. Annarendet koronával; és Pielstiker Lajos, teplitzi katonai furdóház-parancsnok, a' lengyel kir. 3adosztályu sz. Szaniszló-rendet; őrnagyokbul: Lederer August b., ő föls. szárnysegéde, a' szardíniai kir. sz. Möricz- és Lázárrend kiskeresztjét; Degenfeld-Schonburg August gr., főkatonai kormányzékai segéd Csehországban, Fleischner b. 35 sz. gy. ezr., a' lengyel kir. 3adosztályu sz. Szaniszló-rendet; Jellachich József b., kormányzékai segéd Dalmátországban, Gollner b. 48 sz. gy. ezr., a' szász kir. polg. érdemrend kiskeresztjét; Földváry István 's Paar Alfréd gr., az orosz czári másodosztályu sz. Anna-rendet; kapitányokbul: Castiglione József gr., 's Bianchi Ferdinand b., Isó Miklós orosz czár 9 sz. huszárez., az orosz czári másodosztályu sz. Anna rendet; Farkas György, Badanyi Antal, Fridrik József, Mensdorff Pouilly Sándor gr., 's de la Rona József, az orosz czári 4adosztályu sz. Ladomér-rendet; Bene Antal, Bobory György, Dik György, Wardle János Vilmos, Hrankay József, 's Vetter János, az orosz czári 3adosztályu sz. Anna rendet; Posselt Adolf a' lengyel kir. 3adosztályu sz. Szaniszló rendet, mindnyájan Isó Miklós orosz czár 9 sz. huszárez.; Frank Antal, Wellington hg 42 sz. gy. ezr., az orosz czár 3adosztályu sz. Anna rendet; és Oreskovich Fridrik, Lilienberg gr. 18 sz. gy. ezr., segéd az ezredtulajdonosnál, a' szász kir. polg. érdemrend kiskeresztjét; főhadnagykbul: Hubert János, Hessen-Homburg hg 19 sz. gy. ezr., és Schupp Hugo az első vadász zászlóaljából, a' lengyel kir. 4adosztályu sz. Szaniszló rendet; végre Mik József, Isó Miklós orosz czár 9 sz. huszárez. alhadnagy és ezredsegéd, ugyanazon rendet. —

A m e r i k a.

(Kedvező kormányzó választások Van Burenre. Dr. Francia †.) Ujyorki oct. 13aig terjedő hírek szerint Pennsylvaniában 's Ujjerseyben a' kormányzó választások Van Buren részire történtek; a' választások ugyan már véget értek, de még mindnyája következményit Philadelphiában nem tudhatják, mi nem is csuda, hisz Pennsylvania nagyobb, mint az angol királyság; de annyi bizonyos, hogy a' volt kormányzót ismét megválaszták, ki Van Buren ur pártjához tartozik. — Londonban Stevenson által kötött szerződés az egyesült státusok 's Görögország között az amerikai kereskedőknel köz örömet szüle. A' két ország közti kereskedés eddig ugyan még csak kezdetben volt, taval csak 16,616 dollárnyi vala; de a' vállalkozó szellem majd magasra szökkenti. Kedvező kereskedési szerződést kötének az éjszakaiamerikaiak a' peru-boliviai szövetséggelis. — Texasi hírek szerint itt tetemes párt keletkezik, melly az új statustól elszakadni 's ismét Mexicohoz csatlakozni szándékozik. — Hamilton tábornok az ujyorki lapokban O' Connell ellen piszkos kifejezésű iratot intéze, mert ez, a' rabszolga kérdés vitájakor Angliában, az amerikaiakat legyalázta, és Stevensonral, az amerikai londoni követről azt, mondá, miszerint ez hajdan rabszolgakereskedést üze (mi miatt ez maga is nyilvános iratot intéze O' Connellhez.) — Az egészségi állapot Ujyorkban megnyugtató, a' sárgaláz már kidühödté magát 's a' kereskedés naprulnapra élénkül. — Texasi hir szerint minden órán a' cumanchi-indiánoktul megrohánástul félnek, kik sept. 21kén Love kapitányt 14 kiserőtül felkonczolák. — Dr Francia, a' paraguayi dictator, halála valósul. El Correo national madridi lapban ugyanis egy levél világosan írja, miszerint dr Francia súlyos betegségben 1837dik novemb. 5ikén meghalt. Utójának del Guarany marquist rebesgetik, ki hasonlólag levélben tanusítja a' dictator halálát, melly szomorú eseményt ő Paraguy képviselőitől vevé hírül. —

(A' demokratia győz az egyesült státusokban.) Washington, octob. 13kán: A' vész elvonult. A' demokratia győzött, a' pennsylvanai, marylandi 's ujjerseyi németek egyhangulag Van Buren mellett nyilatkozának. A' subtreasurybill most bizonytal kerestül menend 's a' pénzesarnokijáték ki fog záratni a' kormányzástól. Ha látná Ön itt azon embereket, kik aristokraták szeretnek játszani, milly megvetéssel szólnak a' néprül, főleg a' tudatlan, pénzét eléggé szeretni nem tudó németekrül, kik semmi lelkesüléssel nem viseltetnek valami nagy, semmi szeretettel valami szép iránt, — ezen feszes, hosszulábú, önző hideg teremtményekkel ha látná Ön, képökön gúny, szivökben gyűlölség 's megvetés, az anyagi érdekek ezen nadályait, kik a' szegények veritekein hiznak, szóval ezen aljas szatóc-

nemességet csupa hitelre végre is gyiránti megvlaszolandna that cannot lölség, melhalasztgatá tul is biztos alkalommal tartandja ne kormányzat a' bankok g — Ujyork vagyis kormexicoi bu mint az ang válaszban a tromzár neugy az élsyorkban lab val tiszteln

(Az u oct. 19ikén itéletet hoznyok hiányteté 's ebbben némi vőrségi pattórt, kik B lérral jutaltalmak tétékő, örök fölötti erkőrillákat, d mányszóság szülése elő fog a' cortminister, r köthetni.

(Narv nek Madri rállyné, m rancsolja, lovag harc mit az elő cikkeit m jóvá hagy valósítá ré alatt fog álpanak, a legyen, a mikép Nar rot haragr hatnak az közt halál cze 's ba madridi G carlosi sz nap alatt zelségben rendőri fő gyáló szer gyalorlot tet. E' re

(Cal callban es czolák a' nyájan pé vetelő szo náltak, ke elretterter mint zász los lövésr lencia kö annak fe magukkal rü zavart gnyolnri nak Pard ván e' va tünt min lyok elle helyére, r utóbb ten lyek egyi

nemességét, mellynek multja, jelenje 's jövője aranyra 's ezüstre vagyis csupa hitelre 's rongyos papírra olvad le, velem együtt örvendne Ön, hogy végre is győzött az emberiség ügye. A' németek gyalázása, az idegenek iránti megvetés ujlag kezdetét veendi; de a' németek e' közbeszédvel válaszolandnak; What avails the love that cannot cherish, or the hatred that cannot injure? (Mit ér a' szeretet, melly nem melegít, mit ér a' gyűlölség, melly kinek sem árthat?) Igen jól tevő a' kormány, hogy eddig halasztgató a' subtreasurybillt; e' választások után, mellyek három éven túl is biztosítják a' kormányt, erősebben kezdhet munkájához. Talán ez alkalommal ismét hallatni fog az agg hős szózata, ki még sokáig ébren tartandja népünket, ha el is költözend közülünk oda, hol számadást teend kormányzatáru. A' bankok készpénzfizetése megkezdésekor kiviláglottak a' bankok gazságai 's milly csalárd játékokt üzének a' rájuk bízott pénzzel.

— Ujyorki oct. 16ki lapok szerint a' választások folyvást a' demokratai vagyis kormányi párt szellemében történnek. — Az ujyorki kereskedőség a' mexicói buenosayresi francia ostromzár miatt a' washingtoni kormányhoz, mint az angol kereskedőség a' ministerséghez, panaszt intéze; mellyrei válaszbán azon remény fejeztetik ki, miszerint a' két hatalom elleni ostromzár nem sokára véget ér. Durham l. lemondásával mint a' canadai, úgy az északamerikai lapok is telvők, egyik közülök felszólítja az Ujyorkban lakó angolokat, miszerint a' nemes lordot oda érkeztek lakomával tisztelnék meg. —

Portugália.

(Az urnapi lázangók nem vétkeseknek nyilvánítottak.) Lissabon, oct. 19ikén: Néhány nap előtt az eskütszék, a' 18 urnapi lázangó felett ítéletet hozván nem vétkeseknek nyilatkozta őket, az illető bizonyítványok hiánya miatt; ezen ítéletért a' nép az eskütteket hatalmasan eljenezteté 's ebből kitetszik, mennyire népszerűtlen a' jelen ministerség, mellyben némi változást rebesgetnek; a' 18 bevádolt között Quadros nemzet-
 őrési pattantyusság parancsnoka is helytt foglalt. — Azon három nemzet-
 őr, kik Baioát, önelükét védelmezve, agyonlövék, fejenkint 500 tallérral jutalmazá a' kormányzóság, 's ha minden guerillafőnökre hasonló jutalmak tétetnének, pár hónap mulva a' miguelli guerillák, mint nap elől köd, örökre szétoszlanának 's elenyésznének, mert a' hegyi nép, szerföldtől erkölstelensége mellett, jutalomnyerés végett nemcsak valódi guerillákat, de még ártatlanokat is bevádolna, vagy kötve vinne be a' kormányzóságnak. — A' cortest a' királyné személyesen akarja megnyitni, mi születése előtt nem törtenhetvén meg, e' miatt hihetőleg csak decemberben fog a' cortes összehivatni. Addig azonban sokat fog izzadni a' pénzügy-minister, mert a' pénztár üres 's a' cortes egyezése nélkül kölcsönt nem köthetni.

Spanyolország.

(Narvaez 40 ezer harcász parancsnoka. A' carlosiak rokoni kiűzetnek Madridból.) Oct. 25kén rendelményt bocsáta közre a' kormányzó királyné, mellyben a' tartalék-sereg 40 ezer emberre szaporittatását parancsolja, 's vezérül Narvaez tábornokot nevezi ki. E' seregnél két ezer lovag harcász leend 's a' vezér meghatalmazást kap mindent cseleketni, mit az előforduló körülményeknél jónak itélend. E' rendelmény egyes ezikeit maga Narvaez tevő föl, az összehívott haditanács az egészet jóvá hagyá 's a' hadminister aláírta. Narvaez tehát e' szerint csakugyan valósítá régi szándékát és Spanyolország déli része majd egészen parancsi alatt fog állani ezentul, miután a' tartományi főkapitányok utasítást kapának, miszerint kétes kérdésekben mindig Narvaez tábornok határozata legyen, a' királyné végparancsaig, eldöntő erejű. Általános vélemény, mikép Narvaez tábornok e' váratlan 's rendkívüli fölemeltetése, Espartero haragra fogja lobbantani, miből veszélyes következmények származhatnak az ország állapotjára, főleg miután Narvaez 's Alaix hadminister közt halálos gyűlölség uralkodik, 's ez utóbbi köztudomás szerint kegyence 's barátja Esparteronak. — Oct. 27ikén kir. rendelményt közle a' madridi Gaceta, melly az összeeskütek növekvő vakmerősége miatt a' carlosi szolgálatban álló férfiak nőit és kiskorú gyermekeiket nyolcz nap alatt kitűltja Madridból 's minden a' fővároshoz nyolcz mérföldnyi községben fekvő helységebül. Hol ezentul tartózkodni fognak, mindenütt rendőri fölügyelés alatt állandnak. Minden levelezés a' trónkövetelőt szolgáló személyekkel halálos büntetés alatt tilos, 's minden az ellenséggel gyakorlott összeköttetés vagy egyetértés fölött hadi bíróság hozand ítéletet. E' rendszabályt még sokkal szigorubbak előzvényinek tekintik. —

(Cabrera kegyetlensége. Valenciai véres események.) Cabrera Forcallban csupán annak hírére, hogy Saragossában az alkotmányosak fölkonzolák a' carlosi foglyokat, 82 alkotmányos altisztet agyon lövete. Mindnyájan példás hősi elszántságot tanusítanak. Cabrera eleinte, a' trónkövetelő szolgálatjára akará őket megnyerni, 's miután édesgetési nemhasználtak, készületeket tön a' kivégzésre; mik azonban nem valának képesek elrettenteni e' bátor harcászokat, kik e' szókkal: „Inkább meghalunk, mint zászlainktól elváljunk!” zúgolódás nélkül tárák ki mellüket a' halálos lövésnek. — Octob. 23kán azon gyorskocsit, melly Madrid és Valencia közt szokott járni, az uton 15 carlospárti lovag megtámodván, annak fegyveres kísérőit agyon lövék, az utasokat pedig elhurcolák magukkal. Ennek 's a' fönebbi kegyetlen gyilkolásnak híre komolyszerevű zavart 's vérengzést támaszta Valenciában. Több carlosi fogoly ugyanis gúnyolni kezdé az örkatonaságot, kiáltozván börtönceikből, mi hírt hallának Pardináról? A' katonaság 's még inkább a' nép rendkívül fölindulván e' vakmerőségen, csoportozni kezdé a' börtönök előtt, 's nyilván kiűnt minden mozdulatiból, hogy véres terv van készülöben a' carlosi foglyok ellen. Froilan Mendez Vigo főparancsnok azonnalsiete a' zavar színhelyére, megnyugtadni törekedvén a' fölindult elméket, előbb nyugalmas de utóbb fenyegető szavakkal, mikre a' nép csak lövésekkel válaszolt, mellyek egyike holtan földre terité a' főparancsnokot. Holttestét Parsent gr.

palotájába vivéek, 's a' sokaság esőndesen eloszlott. A' hatóságok a' föllegvárba menekvének 's a' népet egészen saját önkényére hagyák. Éjjél után egy óraker fegyverbe lépén a' nemzetőrség, Narrisolo Lopez tábornokot főparancsnokká, Grases tábornokot alparancsnokká, 's Buil ezredest nemzetőrségi vezérre választá meg, minden nem szabadelmű tisztviselőt hivatalától megfoszta, 's a' carlosi foglyokra halálos ítéletet monda ki, azonkül minden carlospárti érzelmű személyt kezességül becsukatni rendelt 's új tartományi küldöttséget 's tanácskozó juntát fölláttatni az ügyek haladási szellemben végzésre, a' kormánytal pedig tudatni, hogy Valencia lakosi készek mindenüket áldozni Ilik Izabellaért 's a' haladó szabadságért. Ezután becsukatá a' város kapuit a' nemzetőrség, 's tudatá Borso tábornokkal, hogy Murviedroban maradjon a' carlosiak ellenében, 's ne bátorkodjék Valenciába jóni. Este 14 carlosi tisztet agyon lövete a' nemzetőri tisztviselőség, mi némileg megnyugtató a' népet, ámbár a' nemzetőrség valamennyi carlosi fogoly fölkonzoltatását kívánta. Lopez tábornok következő személyekbül álló juntát alakíta: Antonio de Casas, nemzetőrségi kapitány; Pedro Moraleja; Manuel Beltran de Lys; Vicente Salva, 's még néhány kevésbé ismert kereskedő. Ez esemény, mellyet csupán Cabrera kegyetlensége okozott, mellyel ártatlan vért onta ki, míg ura mennyekzői örömekeket élvezett, igen komoly következményű leendhet, 's végre kényszeríteni fogja az alkotmányosakat is véres visszatorlási rendszerhez nyulásra. Saragossában több elfogatás történt Van Halen parancsára. Utóbbi hírek szerint a' nép Valenciában csakugyan nem elégtül meg a' 14 carlosi tiszt agyonlövetésével, 's Lopez főparancsnok másnap kénytelen volt még huszat föládozni a' közkivátnak. Saragossában még véresb korlátlankodásoktól kezdnek tartani, mivel valamennyi börtöntömeve carlosi foglyokkal. Madridban sem enyészett még el a' félelem, mellyet a' rendbomlás támodhatása mindenki ben gerjeszte.

(Beira hgnó titkos eltávozta Salzburgból.) Beira hgnó sept. 28dikán a' Salzburgtól 1¹/₂ órányira fekvő goldensteini kastélyba kocsizván, rögtön rosszul kezdé magát érezni 's visszasiete Salzburgba. Az orvost azonnal elhívák, a' gyógyszerteréből orvosságot is hozának, 's a' hgnót e' pillanat után az egész város betegnek hívé. Sept. 29dikén est 9 óraker a' bécsi uton egy háromlovas postakocsi érkezék az aranyökör című vendégfogadóba egy férfival 's fiúval, kivel amaz fia gyanant társalkodék. E' férfi nagy gondnal tudakozá: megérkezék e már nője 's komornája Ischlből? A' tagadó válasz után a' város másik részébe siete fiastul azon idegen, hol Beira hgnó 's a' trónkövetelő fia és általában valamennyi spanyol lakott, mondván, hogy egyéb vendégfogadókban is kérdezősködni szándékozik nője után. Nem sokára mindazáltal visszatért, 's nagy aggságot színle hitvese olly hosszas késkedése miatt. Ezután állitván, hogy tovább már nem várakozhatik, lovak után küldé, 's e' pillanatban érkezének meg bérkocsin a' várt némberek 's meghitt elfogadás után a' fiatal emberrel együtt az idegenek kocsijába ültek, 's eltávoznak vele. Ez est 10 óraker történt. Azon fiatal ember az asturiai hg volt, az érintett férfival jött ifju pedig most is Salzburgban tartózkodik. — Az Ischlből várt nő Beira hgnó vala, a' komorna pedig meghitt udvari hölgye. A' hgnó már spanyol földön volt, 's a' salzburgiak még folyvást betegnek hívék őt. —

(A' polgárháboru jelen állapotja.) Egy bayonnei levél nov. 2ikáról így vélekedik e' fontos tárgy iránt: „Ha Spanyolországban az események okszerinti következetességét várhatni, úgy azt kell hinnünk, miszerint a' zendület, fölizgatva a' végveszély 's carlosiak embertelen kegyetlensége által, még majd csak most fog legiszonyubb alakban mutatkozni. A' spanyol félsziget egyik részéről másikig hangzik a' kiáltozás gyors segélyért 's minden oldalról menekvésit terveket hallhatni. Leginkább pedig Elliot szerződése ellen harsog a' nép szava, melly mindenütt szigorú visszatorlási rendszert kíván gyakorolni a' carlosiak ellen. Cabrera példátlan kegyetlensége mindent fölühalad, mit eddig történtnek tudunk, 's az alkotmányos altisztek lekonzoltatása, csupán azon okbül, mivel zászlójuktól elpártolni nem akarának, örök homállyal és szennyel bélyegzendü Cabrera emléket 's a' trónkövetelő ügyét. Palillos, Cabrera érdekes követője, szinte meggyilkoltatá a' hatalmába került alkotmányosakat. Most már majd valamennyi christinói vezér visszatorlással fenyegeti a' carlosiakat, 's ebből olly iszonyu vérengzés fog támodni, minőt csak az afrikai vérszomjas spanyoloktól várhatni, kiknek carlospárti része csupán azért imádja Cabrerát, mivel a' művelt Európa legiszonyubb dühönczét bámulja benne. Van Halen tábornok octob. 27ikén Darocában volt Sezer emberrel; 's hasztalanul vesztegeté a' drága időt, mert olly csekély erővel semmi vállalatba nem bocsátkozhatik. Narvaez és Espartero pedig egy embert sem akarnak sergeikből gyámolítására bocsátani. Mancha tartományban már ismét mutatkozni kezdnek a' zendülők, 's minden jó érzelmű méltó boszusággal zúgolódik, hogy e' tartományból az egész haderőt Madrid körül összpontosíták, hol arra épen semmi szükség ninesen, míg az Manchában 's Toledoban olly nagyhasznu szolgálatot tehetne.“ —

Anglia.

(India mostani helyzete.) Afghanistan öt uralkodó alatt áll e' pillanatban. Az öt trónnak székhelyei: Herat, Kabul, Ghazna, Peidzswar, Kandahar. Afghanistannal Rundscht-Singh birodalma határos. Előindia, hajdan a' nagy mogul birodalma, most három szakaszra van osztva, 's ezek: britt birodalom, Angliától függő indiai tartományok, 's a' keletindiai társasággal szövetséges független birodalom. A' britt birodalom kormányzóje Calcuttában áll, hol most Auckland l. parancsol. Ő nem kérhet mindenkor előbb Londonbul utasítást, 's azért most is önhatározatából inditá meg Kabul felé az angol serget. Inditóokait azonban bizonyosan tudatá annak idején a' ministerséggel, mellyek alkalmasint jobbadán csak elővigyázatiak valának ugyan, de mégis minden esetre nagy politikai fontosságúak, mert első lépés gyanant kell azokat tekinteni olly terv létesí-

tésére, mely szükségkép önként jelenik meg szőnyegen, mihelyt azon meggyőződés áll, miszerint nyugoti Persiát, mely olly közel fekszik orosz befolyáshoz, nem tekinthetni többé India védfalának, következésképp Anglia kénytelen szemügyre venni az ötös uralkodást Afghanistanban, hogy ott erős és frígyes védhatalmat alapíthasson. A' függésben álló indiai tartományok ezek: Hyderabad, Carnatic, Oude, Mysore, Nagpur, Satarah; függetlenül pedig csak három tartomány vala képes magát föntartani. A' tory lapok így elmékednek a' keleti kérdés e' helyzetéről: „A' fordulat végre csakugyan megjelent, mond a' Morning-Post, Russzia politikája, mely legbecesebb birtokunk ellen vala irányozva, végre erőszakosan magára vonja az angol nemzet figyelmét; mi eddig, fájdalom! igen is elmulasztók tekintetbe venni Hindostan jelentőségét a' britt hatalom legfőbb forrására 's tengeri túnyomóságára nézve. Most már a' nemzet köteles azt véghez vinni, mit a' ministerek a' veszély tetőpontjára elhanyaglánek; meg kell vizsgálnia, minő bajos helyzetbe jutott az elégtelen, kislelkű 's könnyelmű kormány alatt, 's meg kell szemét nyitnia azon történetek iránt, mik ama távol vidékeken véghez menének. Föl kell az oroszlánnak ébrednie, vagy jobban tenné Anglia, ha egykor olly büszke nevét örökre kitorlené a' nemzetek sorából. Politikai tekintetben legnagyobb zavar uralkodik határink közt, 's a' törvényhozóság megakadt, csak hogy Melbourne a' királyné asztalánál ebédelhessen; Irland iszonyu szerencsétlenségben vesztegel; Nyugatindiaiban zavart szürend a' fekete rabszolgák felszabadulása; Canada pedig alig menekvék meg az első zendülettől 's már másik van készülöben határi közt; Durhamot lemondásra kényti az árulá srendkívüli hatalmáról, mellyel félelem 's tehetlenség bizák meg őt. Hindostan meg van támodva, 's mi harcot leendünk küzdeni kénytelenek Perzsiával vagy Russziával, vagy mind a' két hatalommal. Most mindenre késznek kell lennünk, a' mi legjobb vagy legrosszabb esetben történhetik, 's mindig szem előlt tartanunk azon dicsvágyó terveket, miket Oroszország India ellen kohlolni jónak talált. 'S e' kérdés annál tágabb lesz, minél általánosabban tekintjük. E' kérdés t. i. Európára nézve is haborut vagy bekét fog elhatározni. Mindenek előtt is tehát a' közönséget szükség illő figyelemre ébresztenünk e' tárgy iránt. Anglia politikája lényegesen különbözik egyéb hatalmakétól, 's egyetlen kormány sincsen olly szigoru nyilvános vizsgálatnak kitétetve. Russzia ellenben mindent alattomosan cselekszik század óta 's Péter csár idejétől fogva, ki valóban megérdemli a' nagy mellékczímet, ugyanazon komoly, ügyes, és semmit el nem mulasztó politikát követve, melly mindenütt hasznot tud huzni minden kedvező 's ártalmas körülményből. Minden országnak van saját rendszere, 's nem kell azt soha gúnyolnunk, hanem mindig őrszemmél kísérenünk. Russzia jól cselekszik a' maga részére, ha kiterjeszteni törekszik hatalmát keleten, 's e' szándékát valóban okosan sietteté. De Anglia is köteles kereskedését védeni keleten. Keletindiat nem támodhatni meg, ha Perzsia független marad, Anglia tehát Perzsiában köteles munkálni. 'S mitől reménylhet biztos sükert Anglia? Tengerészetétől. Ezt óriási vá kell alkotnia: 's e' tekintetben minden takarékoság vagy fukarkodás ostoba, szívtelen és helytelen; ha haboru talána kiütni, olly dörgésnek kell támodni a' keleti tengeren, hogy a' caspiumi tengeren is hallható legyen viszhangja. Azért tehát olly készületeket kell tennünk a' tengeren, hogy egy csapással tönkre zuzhasuk ellenink kereskedését, 's minden lábnyomnyi földet, mellyet ágyulövéssinkkel tengerről érinthetünk, fölemészthessünk hajótelepink tűzével.“

(Napoleon hg londoni viszonyai. Sussex beszéde.) Napoleon Lajos hg Londonba érkezte után Melbourne lordhoz küldé Persigny segédét, hálanyilvánítás végett azon barátságért, mellyet az utóbbi schweizi alkudozások alatt az angol kormány részéről tapasztalt. A' fiatal hg, mint készületeiből gyaníthatni, huzamos ideig szándékozik Londonban tartózkodni. Ő és társai egy literaturai intézetnél beíraták magukat st. James utcában. — Sussex hg oct. 29ikén Middlesbroba érkezék Tees mellett, hová nyilvános reggelire kapott meghívást. Zenével és zászlókkal fogadák őt az érintett városban, 's a' nép kifogá kocsijából a' lovakat 's örömrivalgás közt voná a' kitűzött helyre. A' reggeli, miként azt nevezni jónak találak, délután 2 órakor ment véghez, 's minden teríték egy guineebe került. A' jelenlevők közt különösen kitűnt Dundas l., a' durhami szabadalmü püspök, kinél legutóbbi időben látogatáson volt a' hg, továbbá Dundas R., Pease 's Lambton (Durham l. testvére) parlamenti követek. Ez áldomásokat: „Isten áldja meg a' királynét!“ és „Sussex hget!“ dörgő helyben hagyással 's tetszettel üríté a' nagyszámu lakmározó. A' magas vendég illón megköszönvén e' jó indulatot, többi közt ezeket mondá: „Mi, istennek hála, szabad hazában élünk. Rangkülönség nálunk is divathan van ugyan; de olly czélirányos rendezetü az, hogy minden alattvaló, ha jól tudja saját helyzetét 's körét méltányolni, szabadon 's kényelmesen erezheti magát abban. (Tetszés.) Mi engem illet, én mindig ohajtam magamat polgártársimmal egygyé tehetni. (Halljuk!) Ha Önök politikai hitvallásomat kéri, így fogok válaszolni: ha már egyszer szükségessékké váltak némelly politikai változtatások, jó idején kell azokat eszközölni, 's az egész dolog kedvezőleg és vidámul menend véghez; késkedés ellenben fölboszantja a' népet, az elkerülhetlen dolog csak rossz kedvvel 's ingerlett állapotban megy véghez, 's az egésznek következménye az, hogy a' változások nem sikerülnek olly tökéletesen, mint azt különben várni lehet. A' tudományok 's népfölvilágosultság bámulatos haladása mellett, mellynek legbuzgóbb baráti közé számítom magamat, noha mások talán több eszközzel bírnak annak előmozdítására, a' népek politikai haladása visszatartathatatlanná lett.“ (Tetszés.) Ez áldomásnál: „Az özvegy királyné!“ így szóla Sussex hg: „Erkölesileg szép magaviselete, egyenes bánásmódja, a' jónak előmozdítása iránti buzgalma, 's általános jóltevő-

sége által senki nem érdemlé meg annyira az ország háláját, mint ezen fönséges hölgy, míg elhunyt fejedelmünk oldalán állott, mint élte hű társa.“

(A' kereskedési küldöttség Palmerston előtt a' mexicoi ostromzár ügyében. Lapvélemény a' kereskedési szerződésekről.) Oct. 30ikán számos tagu küldöttsége járult a' londoni kereskedőségnek a' külministerhez, Palmerston lordhoz, a' mexicoi francia ostromzár iránt, mellyet semmikép nem menthető önkényi tettnek bélyegze a' francia kormány részéről és hathatós segélyt kívánt a' veszélyeztetett angol kereskedőség számára. Palmerston l. az uttal olly választ adott a' küldöttségnek, melly még a' tory lapokat is kielégíté. Biztosítá ugyan is a' küldöttséget az iránt, mikép a' kormány egészen érzi a' főnforgó kérdés nagy fontosságát, 's koránsem tekintí hanyagul vagy egykedvüleg az e' mellett koczkára állított érdekeket; való ugyan, miszerint a' mexicoi kormány ajánlkozék a' vitára alkalmul szolgáló pontokat Anglia elintézésire bizni, 's hogy Franciaország ez ajánlatot nem fogadá el; de az angol kormány ez esemény daczára is mindent elkövete baráti kiegyenlítésére az ügynek, 's annak megnyerését még most is reményli. Ő (Palmerston) Pakenham angol követet már visszautasítá Mexicoba, hol szolgálata alkalmasint elősegítendí a' békítő közbenjárulás sükerét, 's e' gentleman már valóban el is utazott Plymouthból. Ezenkül pedig Charles Paget, parancsnoka az amerikai vizeken vitorlázó angol hajóhadnak, szinte parancsot kapott hajójának egy osztályával sz. Lőrincz folyambul a' mexicoi partokhoz vitorlázásra, hogy olly ótalmat adhasson a' britt érdekeknek, minőt a' körülmények kívánni fognak. Emlité ezután a' küldöttség még a' buenosayresi ostromzár is, mellyet ugyan még annyiban sem menthetni, mint a' mexicoit, mivel a' mexicoi kormány készséggel hártí el a' versenygés okát, 's a' francia hajók még sem vonulának vissza kikötői elől. A' minister erre is csak azt válaszolá, hogy a' kormány e' tekintetben is minden szükségest elfog követni. — Franciaországnak az angol török szövetséghez járultát majd általányosan kárhoztatják az angol lapok, főleg ha az által az egyiptusi basa politikai vagy kereskedési tekintetben csorbulást talána szenvedni.

(Parliamentnyitási határidő. Durham csakugyan visszatér. Napoleon hg körutazása.) Több lapazon hirt kezdé terjeszteni, miszerint a' kormány bevett régi szokás ellen korábban szándékozik összehíni a' parlamentet; minden eddigi előzvényből mindazáltal meglehető biztossággal mondhatni, hogy ez összehívás jövő január közepe előtt bajosan fog megtörténni. A' parlamenti szózatjegyzés már be van rekesztve, 's következésménye az, hogy mind a' két párt magának véli tulajdoníthatni a' győzelmet. Ugy látszik azonban, miszerint a' városokban nem veszite semmit a' szabadalmü párt, a' toryk pedig néhány szózatot nyertek a' megyékben. A' hatósági választások is véghez mentek már a' városokban, 's a' pártok jobbadán megtarták régi álláspontjokat. — Durham l. oct. 9ikén fölszállítást intéze a' canadaiakhoz, mellyben tudokul adja, hogy hivataláról lemondván, visszatérend Angliába, 's egyszersmind e' tettének okait fejtegeti, végzetül azon reményét fejezvéni ki, miszerint az anyaországban is leend alkalma e' gyarmatoknak használhatni. Durham eltávozta után a' főkormányzóságot ideiglen Colborne viendí. — Napoleon Lajos hg nov. 3ikán reggel két négylovas hintóban kíséretestül elhagyá Londont, vasuton Leamingtonba 's onnan az ország nagy részét beutazni szándékozá. Elindultakor hangos éljennel üdvözlé őt a' lakása előtt összetódult sokaság, min a' hg nagy mértékben örvendeni látszék.

E l e g y h í r .

Oct. 11 's 12ke köztí éjjel Helgolandon az isméretes nagy szikla, mellyet a' vidékiek Mönch-nek (barátnak) hittak, 's melly a' hajósoknak az Elbe felé tengeri jelül szolgált, nagy szelvésközben a' tengerbe zuhant. E' szelvésköz tartott oct. 11ikétől 13ka reggeléig. — Az orosz csár rendeletéből Kostroman nagy emlék fog állíttatni Feodorovics Mihály czárnak és Sussanin nevü parasztnak, ki a' Romanoff-ház alapítóját ön fölládoztával szabadítá meg a' haláltól azon perczen, midón őt a' lengyelek megrohanni akarák. Ezen paraszt utódaí számos elágzott nemzettségben még most is együtt élnek saját falujokban Kostroma mellett, minden adótul menten; a' csár pedig most nekik ujonan jószágokat ajándékozott. — Green „az ég Columbusa“ mint őt a' Globe nevezi, oct. 2kán ismét fölröpült léghajójában más hat ural együtt. A' hajó később 74 angol mfdre Londontul Portsmouth és Southampton közt szállott le. Fölszálláskor Green 120 font terhet rakott a' hajóba, de ezt mind, sőt mellette a' magokkal vitt eleséget és boros üvegeket sőt ruhájok nagy részét is le kelle szórniok, csak hogy a' hajót a' tengerbe eséstől megmenthessék. — Isabelle angol briggy, melly New-South-Sidneyből az atlanti tengeren Anglia felé jöve, jul. 4ikén egy spanyol rablóhajó által mindenéből kifosztaték. Más nap Cyane éjszakamerikai hadikorvettel találkozá, ez a' megfosztottnak azonnal nemcsak minden szükséges élelmi szereket adott, hanem a' rabló fölkérésére is kiindult, 's minthogy a' vallomások után gyanuja leginkább a' Teneriffánál horgonyzó Diman brigantíre esett, egyenest oda sietett 's rajta az Isabelláról elrablott holmikat megis találta. Kapitánya 's legénysége azonnal elfogattak 's az angol consuluak adattak át. Ehez hasonló rablóí csíny történt a' most lefolyt sept. utólján a' görög szigeteken is, hol a' kalózt egy török hadihajó üzőbe vette ugyan, de kénytelen volt vele fölhagyni, minthogy a' parti lakosok a' kalózt védelmökbe fogadák. —

Gabonaár: Pest, nov. 16kán: Tiszta buza 136, 125, 110; Kétszeres 90, 85; — Rozs 80, 74; — Árpa 70, 65; — Zab 53, 50; — Kukuricza 75, 73, 70; — pesti m. v. garas.

Dunavizállás: nov 15ikén 4' 7" 9"; — 16ikán 4' 6" 9" — 17ikén 4' 6" 0" —